

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	0094 (А-19-0068-94)
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
ID ОП у ЄДЕБО	23537
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	ОП «Німецька мова і література», другий (магістерський) рівень освіти, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/Nimecka-mova-i-literatura-samoocinka_m.pdf
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	03 Гуманітарні науки
Дата засідання	08.01.2020
№ протоколу	13
Доповідач	Луцак Світлана Миколаївна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однією із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

◇ відсутні

Обґрунтування:

Недостовірних відомостей у поданих для акредитації документах не виявлено. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» не відмовив у допуску експертної групи до ЗВО під час виїзду на місце проведення експертизи, не створював перешкод для роботи експертної групи, не здійснював протиправних та недобросовісних дій, які б унеможливили проведення акредитаційної експертизи. Під час виїзної експертизи експертна група не виявила доказів, що освітній процес за ОП не здійснюється.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Е</p>	<p>«Серед сильних сторін ОП “Німецька мова і література” необхідно виокремити спрямованість на інтернаціоналізацію, залучення стейкхолдерів до обговорення та внесення змін до ОП, укладення угод з департаментами, врахування галузевого та регіонального контексту. Роботодавцями виступають представники шкіл, курсів іноземних мов, готелів тощо. Наявні протоколи зустрічей зі стейкхолдерами - випускниками ОП. Був проведений порівняльний аналіз аналогічних вітчизняних і іноземних ОП, відзначено схожі та відмінні риси, залучено до ОП дисципліну “Сучасні інформаційні</p>	<p>В</p>	<p>У в документах Національного Агентства, і у його відеокурсі, і в матеріалах тренінгів особлива увага приділяється важливості врахування орієнтованості ЗВО на покращення, вдосконалення. Саме таке прагнення як засвідчене у звіті виїзної експертної групи, так і підтверджено реальними змінами, запровадженими Державним вищим навчальним закладом «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» як ще до приїзду виїзної експертної групи, так і до проведення засідань ГЕР та Національного Агентства. Це дає всі підстави вважати, що ЗВО свідомо прагне дотримуватись не тільки літери, але й духу нової процедури акредитації. І ЗВО ризикнув випробувати на собі цю нову процедуру в числі перших в Україні. Тож ГЕР вважає</p>

		<p>технології»).</p> <p>«Слабкими сторонами в контексті Критерію 1, після ознайомлення з ОП і навчальним планом, вважаємо невідповідність Стандарту вищої освіти, нечітко визначені цілі відповідно до місії та стратегії ЗВО (у наданій експертам заздалегідь освітній програмі)».</p> <p>«Недоліки ОП у контексті Критерію вважаємо суттєвими. Найважливішим недоліком є те, що програма не приведена у відповідність до Стандарту вищої освіти, не зовсім зрозуміло, яким чином освітні компоненти забезпечують отримання програмних результатів навчання. Відсутня структурно-логічна схема. Цей недолік є таким, що може бути усуненим за рік, проте мінусом є те, що такий недолік є спільним для всіх ОП, які реалізуються на факультеті іноземних мов. Було продемонстровано проєкт, який не було затверджено на Вченій раді факультету і не було оприлюднено, лише обговорено на засіданні кафедри. Тобто проєкт знаходиться у розробці. Наразі</p>	<p>важливим заохотити відповідне прагнення ЗВО до покращення та вдосконалення. Адже у звіті виїзної експертної групи по Критерію 1 фактично вказаний лише той серйозний недолік, який ЗВО почав виправляти ще до приїзду цієї групи і який був виправлений на момент ще попереднього засідання ГЕР.</p> <p>В результаті повторного вивчення справи після її повернення Національним Агентством ГЕР підтверджує своє попереднє рішення про зміну рівня відповідності по Критерію 1 з Е на В.</p> <p>Невідповідність ОП, яка почала діяти у 2016 р., Стандарту вищої освіти логічно зумовлена тим, що на час розробки ОП відповідного Стандарту ще не існувало. При цьому після прийняття Стандарту ЗВО вжив заходів задля приведення ОП у відповідність із ним. Це засвідчує сама виїзна експертна група в різних місцях свого звіту, включно із цитованим тут у стовбці «Стислий підсумок аналізу експертної групи» «Обґрунтуванням рівня відповідності Критерію 1».</p> <p><i>При цьому надзвичайно важливо, що відповідні зміни почали</i></p>
--	--	--	--

		<p>проект оприлюднений на сайті факультету іноземних мов в розділі “Підготовка магістрів”. Відзначимо позитивну динаміку в розробці проєкту і активність групи забезпечення стосовно приведення ОП до Стандарту вищої освіти. Отже, вказані недоліки є суттєвими, проте можуть бути усунені протягом року».</p>	<p>плануватись і запроваджуватись не в ході і не в результаті приїзду виїзної експертної групи, а невдовзі після прийняття Стандарту вищої освіти: вже у серпні рішенням кафедри німецької філології (протокол засідання кафедри № 1 від 29.08.2019) були затверджені робочі програми та інші документи із врахуванням відповідних змін. На засіданнях кафедри німецької філології у жовтні 2019 р. (протокол № 4), тобто, знов таки, до приїзду виїзної експертної групи, були обговорені зміни до ОП задля приведення їх у відповідність зі Стандартом, і відповідний проєкт після затвердження Вченою радою факультету викладений на сайті факультету.</p> <p><i>Ще важливіше</i>, що на момент проведення засідання ГЕР зміни до ОП у відповідності до Стандарту вищої освіти вже були затверджені на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника 27.11.2019 р., протокол № 10.</p> <p>А отже, думка виїзної експертної групи, що недолік може бути усунений протягом року, виявилась занадто обережною, і на момент засідань і ГЕР, і Національного Агентства недолік актуальним вже не був.</p>
--	--	---	---

<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	<p>Е</p>	<p>«Серед сильних сторін освітньої програми варто виокремити наступні:</p> <p>1.Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти. Структура освітньої програми забезпечує необхідний обсяг освітніх компонентів.</p> <p>2.Освітня програма є структурованою у контексті загального часу навчання, обсягу освітніх компонентів та їхнього розподілу на відповідні змістовні блоки.</p> <p>3.Практична підготовка, передбачена навчальним планом, дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності як викладача закладу вищої освіти та філолога.</p> <p>4.Змістове наповнення ОП дозволяє здобувачеві набути різноманітних соціальних навичок, що було засвідчено під час спілкування із різними групами стейкхолдерів».</p> <p>«Відсутність структурно-</p>	<p>В</p>	<p>Керуючись тими ж міркуваннями, що викладені на початку обґрунтування зміни рівня відповідності по Критерію 1 і на підставі того, що у звіті виїзної експертної групи по Критерію 2 вказані лише ті серйозні недоліки, які ЗВО почав виправляти ще до приїзду цієї групи і які були виправлені на момент ще попереднього засідання ГЕР, в результаті повторного вивчення справи після її повернення Національним Агентством ГЕР підтверджує своє попереднє рішення про зміну рівня відповідності по Критерію 2 з Е на В.</p> <p>1) У поданих ЗВО «Зауваженнях до експертного висновку акредитаційної експертизи ОП «Німецька мова та література» № А-19-0068-94» вже зазначено: «На інституційному рівні уже проведено роботу з укладання каталогу загальноосвітніх дисциплін вільного вибору, незалежних від ОП, які теоретично можуть бути запропоновані здобувачам другого магістерського рівня вищої освіти, в тому числі, і факультету іноземних мов. З представленого каталогу</p>
---	----------	---	----------	--

		<p>логічної схеми зв'язку освітніх компонентів з програмними результатами навчання та фактична відсутність дисциплін вільного вибору студента є суттєвими недоліками у контексті відповідності Критерію 2. Проте, під час спілкування з гарантами та розробниками ОП «Німецька мова і література», експертна група переконалася, що гаранті та розробники ОП свідомі цієї проблеми і готові працювати над її вирішенням. Отже, вказані недоліки є суттєвими, проте можуть бути усунені протягом року».</p>		<p>дисциплін вільного вибору студента, які пропонуються на початку кожного навчального року, студенти все одно обирають другу іноземну мову (англійську – в силу її незаперечного глобального статусу)».</p> <p>2) Процедура внесення належних змін до ОП почалась вже до приїзду виїзної експертної групи.</p> <p>3) Сама виїзна експертна група зафіксувала: «експертна група переконалася, що гаранті та розробники ОП свідомі цієї проблеми і готові працювати над її вирішенням».</p> <p>4) Надзвичайно важливо, що на момент проведення засідання ГЕР до ОП вже були внесені зміни, затверджені на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника 27.11.2019 р. (див. обґрунтування щодо Критерію 1).</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	В	<p>Доступність правил прийому на ОП визначено як сильну її сторону. Зокрема, правила прийому є чіткими і зрозумілими, оприлюдненими на офіційному веб-сайті ЗВО та не містять дискримінаційних положень. Навігація на сайті зручна, інформація дає</p>	В	

		<p>вичерпні відомості про доступ до ОП для всіх зацікавлених сторін, у т.ч. абітурієнтів, які мають змогу ознайомитися з програмами, тестами тощо. Цим забезпечується ще й вимога узгодженості форми і змісту вступних випробувань у магістратуру з рівнем початкових компетентностей абітурієнтів.</p> <p>Слабшою стороною ОП визначено інституційні правила й процедури визнання ПРН, отриманих в інших ЗВО і ще більшою мірою – у неформальній освіті. Такі практики були озвучені студентами й розробниками програми, але не проілюстровані. Після зауважень експертної групи ЗВО розпочав активну роботу з напрацювання нормативних документів, які б регулювали й забезпечували ці процедури.</p>		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Відзначено як позитивні риси різноманіття форм і методів навчання; наявність у вільному доступі силабусів; чітко виражений студентоцентричний підхід; спрямованість на інтернаціоналізацію діяльності ЗВО, з активною участю	В	

		<p>викладачів у міжнародних проєктах тощо; регулярне оновлення змісту освітніх компонентів із урахуванням сучасних наукових досягнень і надання студентам інформації щодо ПРН і критеріїв оцінювання на сайті кафедри німецької філології; поєднання навчання і досліджень у межах наукової теми кафедри. Однак можливість здобувачів вищої освіти впливати на процес добору складників ОП та вільно включатися в інтернаціоналізаційну діяльність ЗВО окреслено як більше формальну.</p> <p>Слабкою стороною визначено неповну відповідність форм, методів і РН, зазначених у силабусах, із ПРН, описаними в ОП. Відтак рекомендовано узгодити компетентності та ПРН не лише зі Стандартом, а й із формами і методами в силабусах.</p>		
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	В	<p>Встановлено, що у ЗВО наявні та оприлюднені на відповідних інформаційних ресурсах документи, які регламентують систему контрольних заходів, обумовлюють правила об'єктивності оцінювання, у</p>	В	

		<p>т.ч. і процедур дотримання та популяризації академічної доброчесності. Загалом форми і методи впровадження контрольних заходів визнано ефективними для оцінки рівня досягнень здобувачів, але не завжди комплексними, іноді вибірковими, неузгодженими, більш експериментальними, ніж системними. Особливо наголошено на дієвості технологічних рішень, дистанційних форм, складанні іспитів у тестовій формі з допомогою ІКТ тощо.</p> <p>Серед слабких сторін названо відсутність чіткої регламентації процедур вирішення конфлікту інтересів та оскарження результатів оцінювання, а також відсутність у змісті ОК аналізованої ОП тем, пов'язаних із правами інтелектуальної власності та академічної доброчесності.</p>		
Критерій 6. Людські ресурси	В	На основі аналізу CV викладачів, оприлюдненої на сайті й у відомостях про самооцінювання кадрової інформації зроблено висновок про високу професійну та академічну кваліфікацію	В	

		<p>викладачів, яка загалом дозволяє досягти програмних цілей і результатів. При розгляді процедури конкурсного добору НПП та інституційних заходів сприяння й заохочення розвитку викладацької майстерності відзначено їх загалом ефективний і рідко коли формальний характер. У руслі місії інтернаціоналізації наголошено на підтримці викладачів, що публікуються у виданнях, індексованих Scopus та Web of Science; використанні набутого в межах програм академічної мобільності досвіду ЗВО та роботодавців при перегляді ОП.</p> <p>Слабкими сторонами визначено відсутність чітких процедур стимулювання розвитку викладацької майстерності та системної практики запрошення роботодавців та експертів галузі для проведення занять.</p>		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	На підставі аналізу комплексу матеріально-технічних ресурсів (аудиторного й бібліотечного фонду, загальної інфраструктури, інформаційно-аналітичної підтримки,	В	

		<p>навчально-методичного забезпечення і т.ін.) зроблено висновок про їх здатність забезпечити досягнення цілей і ПРН у межах ОП. При характеристиці безпечності освітнього середовища, можливості надати студентам освітню, організаційну, інформаційну, консультативну і соціальну підтримку відзначено злагожену діяльність відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, сенату і профспілки, комісії з питань булінгу та насильства, факт відеонагляду на поверхах. Інституційними недоліками названо відсутність документа щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій, факт застарілості Положення про внутрішній розпорядок (2016), інфраструктурними – потребу ремонту деяких приміщень та створення лінгафонного кабінету для кращого набуття студентами-германістами навичок синхронного перекладу.</p>		
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	В	<p>Розгляд загальноінституційної культури якості вищої освіти та політики щодо розроблення, затвердження, моніторингу й періодичного перегляду ОП з</p>	В	

		<p>погляду наявності ефективних нормативних документів ЗВО (положень, інструкцій тощо) та залучення до цього процесу стейкхолдерів засвідчив готовність педагогічного колективу реагувати на зауваження, напрацьовувати документи для врегулювання відповідних процедур, популяризувати культуру якості. Зокрема, експерти відзначили систематичне опитування здобувачів відділами виховної і психолого-педагогічної роботи, деканатом, а також ефективну взаємодію з випускниками ОП та роботодавцями. Систему забезпечення якості визначено як таку, що перебуває на стадії формування (вдосконалення ОП здійснювалося лише як реакція на появу документів МОН), але відображає прагнення застосовувати її для системного вдосконалення як ОП, так і освітньої діяльності загалом.</p>		
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p>	В	<p>Відзначено, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних</p>	В	

		<p>нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету та сторінках факультету і відповідних відділів. Для інформування здобувачів про їхні права, обов'язки та можливості у ЗВО розроблено «Студентський путівник-2019/20», доступний як у друкованому вигляді, так і на сайті університету.</p> <p>ЗВО забезпечує розміщення на сайті докладної та достовірної інформації про ОП, що дозволяє стейкхолдерам ознайомлюватися з ОП. Правда, слабкою стороною тут є відсутність на сайті опції, яка б забезпечила можливість вносити пропозиції до оприлюдненого проекту.</p> <p>Рекомендовано розміщувати на сторінці кафедри проект ОП та змін до неї не пізніше, як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій – протягом тижня після закінчення громадського обговорення, а також створити форму зворотнього зв'язку зі стейкхолдерами для отримання рекомендацій та побажань.</p>		
--	--	---	--	--

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Рекомендовано на інституційному рівні удосконалити систему моніторингу перегляду освітніх програм, врегулювавши процедуру врахування зауважень і пропозицій різних груп стейкхолдерів освітнього процесу.
2. Рекомендовано у майбутньому проект оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій - протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення.
3. Розглянути перспективи запровадження сертифікатних програм, які можуть реалізуватися за рахунок вибіркової складової індивідуальних навчальних планів.
4. Перенести блок інформації про вступні випробування на окрему сторінку сайту.
5. Централізовано оприлюднювати критерії оцінювання з кожного ОК з допомогою сайту структурного підрозділу або депозитарію.
6. Забезпечити перевірку всіх кваліфікаційних робіт з допомогою систем виявлення текстових збігів.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◇ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◇ акредитацію ОП

◇ умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◇ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)

Ігор ЛИМАН